

Vrij koninkrijk in Europa

Verkiezingsprogramma

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Vrij koninkrijk in Europa

Verkiezingsprogramma

I Nederland in Europa: deelstaat of vrij koninkrijk

Europees elan: richting en doel

Een belangrijk en omvangrijk onderdeel van het Nederlands buitenlands beleid wordt gevormd door de samenwerkingsrelaties met en tussen de landen, die lid zijn van de Europese Gemeenschappen. In de naoorlogse periode heeft deze samenwerking een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van vreedzame verhoudingen in ons deel van Europa en tevens gezorgd voor een zeer aanzienlijke welvaartsgroei.

De voortgang van de Europese samenwerking is een resultante van politieke wensen, economische noodzaak en staatkundige realiteiten. Meer nog dan bij de vorige rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement dwingt de dynamiek van het Europese beleid politici en burgers tot het innemen van een standpunt ten principale over richting en doel van de samenwerking. Deze dynamiek is vooral het resultaat van het in juni 1985 door de Europese Commissie gepubliceerde "Witboek inzake de voltooiing van de interne markt 1992". Het daarin opgenomen werkprogramma is in 1987 bevestigd door de Europese Akte, waarin is bepaald dat in 1992 de grenzen tussen de lidstaten behoren te zijn opengesteld met het oog op het vrije verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal.

De voortvarendheid waarmee dit programma ter hand is genomen dwingt respect af. De verwachte gevolgen voor de toekomst heeft bedrijven en maatschappelijke groeperingen in korte tijd gedwongen zich nadrukkelijker dan ooit te bezinnen op hun rol in dit proces.

Ook het GPV wil hier kiezen. De door hem voorgestane richting en het doel van de Europese samenwerking zal duidelijk moeten zijn.

Het GPV stelt daarbij voorop dat ook in de samenwerking tussen staten van de overheden de erkenning wordt gevraagd dat zij hun beleid in dienst stellen van Christus, die als Koning der koningen heerst over overheden en volken. De bijbelse wet van deze Koning vraagt om gehoorzaamheid van alle menselijke autoriteit, die haar ambtelijke bevoegdheid ontleent aan de opdracht van Christus. Voor de Europese samenwerking betekent dit dat de Nederlandse regering in voortdurend overleg met de andere EG-lidstaten zich inspannt oplossingen te zoeken voor grensoverschrijdende problemen. Tevens dient zij bij te dragen aan de opbouw van een solide stelsel van politieke afspraken en instellingen

als een goed draagvlak voor de ontwikkeling van Europees beleid. Immers, de gegroeide vervlechting van economische verhoudingen in ons deel van de wereld vraagt om een coöperatief buitenlands beleid.

Het GPV erkent met dankbaarheid dat er in ons land nog relatief veel mogelijkheden zijn een Bijbels-christelijke politiek voor te staan, die herkenbaar is voor de bevolking en die tevens geworteld is in belangrijke momenten van onze nationale geschiedenis. Wij moeten evenwel onder ogen zien dat in de andere landen van de EG minder weerklank bestaat voor een zodanig gewortelde christelijke politiek. In een verregaand geïntegreerd Europa zal het christelijke politieke spreken in getalsmatig opzicht verder zijn verzwakt. Dit gegeven dwingt tot een kritische houding tegenover een ontwikkeling waarin de belangrijkste beslissingen over de inrichting van onze samenleving niet meer in ons land, maar in en via de EG-instellingen worden genomen.

Het GPV constateert dat in het bijzonder in ons land tot op heden door regering en grote politieke groeperingen te weinig aandacht is gegeven aan enkele belangrijke beperkingen en gevaren, die verbonden zijn aan het streven naar Europese eenwording, waarbij met het nationale element van de 12 landen van de EG onvoldoende rekening wordt gehouden. Het is alsof de belofte van welvaart en economische groei het zicht heeft verduisterd op enkele principiële grenzen die bij een verdergaande samenwerking in acht moeten worden genomen. Naar het oordeel van het GPV dient ons land in de Europese samenwerking ernstig rekening te houden met de navolgende centrale thema's, die tevens het kader aan-geven van dit verkiezingsprogramma.

Interne markt en nationale zelfstandigheid

De samenwerking tussen de lidstaten van de EG wordt in sterke mate gedragen door de wens van welvaartsvergroting door middel van het verschaffen van meer ruimte voor het Europese bedrijfsleven. De huidige concentratie van de politieke aandacht op de voltooiing van de interne markt in 1992 is daarvan één van de meest opvallende blikken. Wij menen dat grote delen van het programma voor de interne markt – dat per bedrijfstak verschillend zal uitwerken – als nuttig en wenselijk kunnen worden beschouwd. De wens van het bedrijfsleven tot het zoveel mogelijk weghalen van fysieke, technische en fiscale barrières tussen de lidstaten hangt samen met de economische schaalvergroting van onze tijd. Van de overheid mag dan ook gevraagd worden haar wetgeving tot ordening van het economisch leven zoveel als mogelijk is te laten overeenstemmen met vergelijkbare wetgeving in de ons omringende landen.

Om dit te bereiken is voortdurend intergouvernementeel overleg noodzakelijk, waarvoor de EG-instellingen een goed instrument zijn.

De intensieve samenwerking binnen de EG op economisch terrein betekent ongetwijfeld dat op dit punt de uitoefening van de nationale bevoegdheid op basis van vrijwilligheid wordt gebonden.

Deze binding vloeit voort uit het proces van toenemende economische vervlechting van de Europese landen. Het ruim baan geven aan de economische bedrijvigheid op Europese schaal dient daarbij sociaal en ecologisch genormeerd te worden. Blijvende erkenning is gewenst van het grote sociale belang van de arbeidsrust op zondag en een goed stelsel van sociale zekerheid. Daarnaast wint het streven naar een interne markt aan betekenis naarmate het kan bijdragen aan de schepping van nieuwe arbeidsplaatsen en de bestrijding van de nog altijd veel te hoge werkloosheid. De interne markt is dan ook niet slechts een economische wenselijkheid, maar vereist ook een sociale aanpassing.

Nog groter is de uitdaging, of beter: verplichting om op Europees niveau recht te doen aan de Bijbelse eis het milieu zorgvuldig te beheren. Europa zal een schoon Europa zijn c.q. moeten worden.

Economische doelen van de EG zullen alleen met gelijktijdige inachtneming van milieu-eisen kunnen worden verwezenlijkt. Het GPV wenst voor de komende jaren dat in EG-verband een aansprekende strategie wordt ontwikkeld met het oog op de bescherming en het herstel van het milieu. Daarvoor mogen van burgers en bedrijfsleven economische en financiële offers worden gevraagd.

Daartegenover staan echter de positieve gevolgen van een dergelijke strategie voor technologische innovatie en werkgelegenheid op de langere termijn.

Het GPV meent dat nationaal en Europees beleid elkaar hierbij behoren te versterken. Daar gaat het om bij de samenwerking in de EG, die stellig veel energie en politieke vasthoudendheid zal vergen. Het is daarom verstandig geen energie te verspillen aan een geforceerd streven naar een Verenigd Europa. De bereidwillige en actieve samenwerking tussen de onafhankelijke soevereine staten is de beste manier om een succesvolle EG op te bouwen. Dat is effectiever dan een geforceerde integratie, die onvoldoende rekening houdt met de betekenis van de nationale verscheidenheid in Europa.

Het belang van de Europese volken wordt niet gediend door een van bovenaf opgelegde politieke, economisch-sociale of culturele eenheid. Een

voornamelijk door materialistische en machtspolitieke motieven geleide Europese integratie zal een technocratische constructie zijn. Burgers zullen zich daarin niet of nauwelijks onderling verbonden weten, omdat zij hun eigen omgeving daarin niet zullen herkennen, evenmin als hun bijbelse of andere geloofstradities.

We moeten een open oog hebben voor de gevaren die kunnen ontstaan in een geïntegreerd Europa, wanneer de soms overschatte welvaartsgroei tegenvalt of zelfs economische teruggang zal optreden. Het zou onverstandig zijn met deze mogelijkheden geen rekening te houden. Wij vrezen dat dan veel burgers zich teleurgesteld zullen afwenden van de Europese politieke autoriteit, waarbij gevoelens van vervreemding en een reactionaire houding tot onrust kunnen leiden, die een bedreiging kan vormen voor onze geestelijke en politieke vrijheden. Daarom is het een eis van politiek wijs beleid dat de noodzakelijke Europese samenwerking stoelt op een erkenning van de betekenis van de nationale soevereiniteit. Alleen zulk een politiek streven zal dienstbaar kunnen zijn aan de vreedzame ontwikkeling en een beheerste economische en sociale ontplooiing van de Europese naties.

Atlantisch bondgenootschap en nationale zelfstandigheid

Een politiek feit van de allereerste orde is dat de Westeuropese staten voor hun veiligheid zijn aangewezen op het Atlantisch bondgenootschap. Dit feit stelt een grens aan het streven naar politieke eenwording van Europa. Het GPV meent dat onvoldoende wordt beseft dat na de voltooiing van de interne markt een verdergaande politieke integratie zal leiden tot een streven naar het bevestigen en versterken van een Europese identiteit op buitenlands-politiek en militair terrein. Immers, weinigen zullen bestand zijn tegen de verleiding om de economische macht van het Europese blok ook op buitenlands-politiek gebied tot uitdrukking te brengen. Dit zal zeker tot gevaarlijke spanningen aanleiding kunnen geven binnen het Navo-bondgenootschap. Het vermijden van dergelijke spanningen is evenwel een eerste eis van veiligheid voor de Europese staten.

Naar het oordeel van het GPV bestaat er in de gegeven verhoudingen voor de Navo geen aanvaardbaar alternatief. Ondanks de bemoedigende veranderingen in de Sovjet-Unie onder Gorbatsjov blijft Europa voor de voorzienbare toekomst aangewezen op de nucleair-militaire bescherming door de Verenigde Staten. Het proces van liberalisering op politiek en economisch gebied in de Sovjet-Unie is ongewis waar het de uitkomst en de gevolgen voor de internationale verhoudingen betreft.

Het marxisme-leninisme blijft officieel de godloze en onderdrukkende ideologie van de politieke autoriteiten.

Vooralsnog blijkt het liberaliseringsproces binnen het Sovjetimperium spanningen los te maken, die een bedreiging kunnen gaan vormen voor de stabiliteit van de verhoudingen tussen West-, Midden- en Oost-Europa. Hieruit volgt dat de betekenis van de Navo ook voor de komende jaren groot blijft.

Het GPV staat kritisch tegenover het streven van de laatste jaren om via de Westeuropese Unie (WEU) en de Europese Politieke Samenwerking (EPS) een Europese identiteit te ontwikkelen op het gebied van vrede, veiligheid en defensie. Wij menen dat het gevaarlijk is deze fundamentele overheidstaken op deze wijze te benutten voor een naderbijbrengen van het politieke ideaal van een Verenigd Europa. Om die reden wijzen wij dan ook een Europese defensie af en benadrukken wij de noodzaak van blijvende inspanningen van de Navo als een bondgenootschap van soevereine staten.

Het cruciale feit dat Nederland en de andere Westeuropese landen politiek-militair zijn aangewezen op het Atlantisch bondgenootschap vormt derhalve een niet te negeren relativering van de mogelijkheden van een politieke integratie van de EG-landen. Het is dan ook gewenst dat de vitaliteit van het Atlantisch bondgenootschap een voortdurende zorg is van de regeringen van de Europese Navo-partners. Bij een verdere activering van de Atlantische betrekkingen dient voorop te staan dat de Verenigde Staten en Canada met ons verbonden zijn, niet uitsluitend om politiek militaire redenen, maar vooral door de overeenstemming in politieke (democratische) instellingen, culturele achtergrond en wortels en in de vrije ordening van het economisch leven. De grote betekenis van deze Atlantische gemeenschap mag niet overschaduwd worden door de veelszins naar binnen gerichte inspanningen voor de Europese Gemeenschap, die tot het ontstaan van Euro-nationalisme kunnen leiden. Een zelfstandig Nederlands buitenlands beleid als een onopgeefbaar kenmerk van de eigen, zelfstandige plaats die ons land inneemt in de internationale statensamenleving, dient een dergelijke Europese blokvorming tegen te gaan.

Culturele identiteit en nationale zelfstandigheid

Het GPV is van oordeel dat de door velen in ons land positief gewaardeerde culturele identiteit van Nederland het beste gewaarborgd kan worden door in de EG samen te werken op basis van de politieke zelfstandigheid van ons land. Immers, wanneer de belangrijkste beslis-

singen voor de inrichting van onze openbare samenleving elders c.q. in Brussel zullen worden genomen dan is de vrees gewettigd dat de belangen van de grote lidstaten zullen prevaleren.

Met de toetreding van nieuwe lidstaten als Spanje en Portugal is het zwaartepunt van de EG onmiskenbaar naar het Zuiden geschoven.

Ook is de geestelijk-culturele verscheidenheid daardoor toegenomen. Tevens is sprake van een vergrote invloed van de Zuideuropese cultuurkring, waar een rechtstreeks beroep op de Bijbel als norm voor politiek en maatschappelijk handelen weinig weerklank vindt.

Daarin onderscheiden deze landen zich van met name de door het Calvinisme beïnvloede landen. Voor zeer veel Nederlanders zal het daarom moeilijk zijn – zo zij dit al zouden wensen – gevoelsmatig en staatsburgerlijk zich verbonden te voelen met een sterk geromaniseerde Europese politieke cultuur. De Europese burger is tot op heden dan ook een in werkelijkheid nauwelijks bestaande figuur.

Een van bovenaf opgelegde Europese identiteit zal kunnen leiden tot een gevaarlijke breuk met nationale tradities, waarin de meeste burgers zich herkennen. Nu de opbouw van een Europese identiteit in sterke mate wordt geleid door motieven met een materialistische grondtoon moet gevreesd worden dat deze identiteit geestelijk en cultureel arm zal zijn. Het huidige proces van individualisering en maatschappelijke ontbinding zal dan nog meer vrij baan krijgen. Dit zal die burgers en politici die zich willen keren tegen de secularisering van staat en samenleving in een nadeliger uitgangspositie brengen.

Het GPV is van oordeel dat van elke burger gevraagd mag worden zich in te zetten voor de ontwikkeling van de openbare samenleving. Een voorwaarde daarbij is dat hij zich bij deze inzet verbonden weet met medeburgers waarmee hij b.v. taal, cultuur en historische verbondenheid deelt. Dan zal hij ook bereid zijn offers te brengen en solidariteit te betrachten. Voor de Nederlandse burger is deze verbondenheid veelszins begrensd door de samenleving, die politiek tot uitdrukking komt in het Koninkrijk der Nederlanden. Dit laat vanzelfsprekend de erkenning van de noodzaak van internationale contacten en samenwerking onverlet.

Het GPV wijst echter met kracht af de kwalificatie van Nederland als Europese deelstaat. Deze terminologie duidt op een bedenkelijk gebrek aan nationaal identiteitsbesef en miskent de offers die zijn gebracht voor de zelfstandigheid van ons volksbestaan, zoals dit wordt belichaamd in de erfelijke monarchie van het Huis van Oranje. Het Huis van Oranje is niet slechts een symbool van nationale eenheid, maar is

tevens de historische en actuele verwijzing naar belangrijke waarden als godsdienstvrijheid en andere politieke en burgerlijke vrijheden. De daarmee tevens verbonden Nederlandse vorm van verdraagzaamheid komt nog altijd tot uiting in het respect voor politieke en culturele minderheidsrechten, de grote mate van onderwijsvrijheid en de vrijheid van meningsuiting.

Wij menen dat deze nationale kenmerken oriëntatiepunten van blijvende betekenis zijn voor de opbouw van onze maatschappij. Daarom kiezen wij voor de handhaving van Nederland als vrij koninkrijk in Europa.

II Een programma voor 1989-1994

De EG als samenwerkingsinstrument

Wij menen dat de EG een samenwerkingsstructuur is van zelfstandige staten. De eerst-verantwoordelijken voor deze samenwerking zijn de regeringen van de EG-lidstaten. Zo moet de Nederlandse regering worden aangesproken op zowel de wijze waarop ze legitieme Nederlandse belangen behartigt als op het resultaat van bindende EG-afspraken. De EG-instellingen zijn hulpstructuren, noodzakelijk met het oog op een goede beheersing van de toenemende internationale economische vervlechting en grensoverschrijdende problemen.

De eerste verantwoordelijkheid van de Nederlandse regering is de ontwikkeling van de samenleving tot Gods eer. Die opdracht bepaalt de waarde en de mate waarin vervolgens bindende afspraken met andere staten kunnen worden aangegaan. Daartoe moet het volgende in acht worden genomen:

1. In het Nederlandse buitenlandse beleid wordt uitgegaan van de blijvende nationale zelfstandigheid van ons land. In EG-verband optredende bewindslieden vertegenwoordigen het volkenrechtelijk soevereine Koninkrijk der Nederlanden en niet een Europese deelstaat. In woord en geschrift geven zij daarvan blijk.

2. In de EG-samenwerking wordt uitgegaan van de gelijkwaardigheid van de nationale talen. Nederlandse vertegenwoordigers en functionarissen dienen een sluipende voorrangsbehandeling van de talen van de grote landen tegen te gaan. Bij de beheersing van de kosten van het optreden van tolken en het vertalen van beleidsstukken dient een voortdurende afweging te worden gemaakt van de noodzaak en het nut van Europese contacten.

Europese regelgeving die van directe betekenis is voor de nationale wetgevers en/of de burgers bindende normen bevat, dient beschikbaar te zijn in de onderscheiden landstalen.

3. Bescherming van waardevolle nationale cultuurelementen en wetgeving mag niet gehinderd worden door het voornamelijk economische karakter van de Europese samenwerking. Dit geldt in het bijzonder het constitutionele beginsel van de scheiding van kerk en staat en de gelijke financiële behandeling van openbaar en bijzonder onderwijs, als ook de

zelfstandigheid van maatschappelijke organisaties, de decentralisatie van bestuur en rechten van minderheden.

4. De Nederlandse regering betreft het bedrijfsleven en andere maatschappelijke groeperingen bij het Europese beleid. Zij geeft waar nodig goede voorlichting over de economische en administratieve gevolgen van geldende EG-regelgeving.

5. De verkiezing van Nederlandse vertegenwoordigers voor het Europees Parlement vindt plaats op basis van de nationale kieswetgeving. Geen medewerking wordt gegeven aan het opstellen van een Europese wettelijke regeling voor Europese verkiezingen.

De Nederlandse leden van het Europees Parlement worden via een stelsel van evenredige vertegenwoordiging gekozen door kiesgerechtigde Nederlanders, die woonachtig zijn in Nederland of in één van de andere lidstaten van de Europese Gemeenschappen.

Verkiezingen worden niet gehouden op een zondag.

De Europese instellingen

Wij zijn van oordeel dat meer dan thans het geval is in de Europese instellingen de intergouvernementele opzet van de EG tot uitdrukking moet komen. Dit betekent onder meer het tegengaan van supranationale samenwerkingsvormen. De leden van de Nederlandse delegatie in het Europees Parlement dienen zich in het bijzonder verantwoordelijk te weten voor een goede afstemming tussen nationale en Europese regels. Zij zijn zich er voortdurend van bewust dat zij beschikken over een mandaat van de Nederlandse kiezers en niet over een Europees mandaat – dit laatste is een fictie.

In de navolgende artikelen doen wij een tamelijk ver uitgewerkt voorstel voor een institutionele structuur, waarbij de bestaande intergouvernementele structuur van de Europese samenwerking ook zichtbaar wordt gemaakt in de werkwijze van het Europees Parlement. Wij menen dat op deze wijze de politieke verantwoordelijkheden van de afgevaardigden beter worden benadrukt, de band met de nationale parlementen en tussen kiezers en gekozenen wordt versterkt en de betrokkenheid van de politiek meelevende burgers en de pers bij het parlementaire werk groter wordt.

6. Het stelsel van supranationale fracties in het Europees Parlement behoort voor de besluitvorming over zaken van voldoende belang plaats te maken voor een stelsel met nationale delegaties. Het Reglement van het Europees Parlement dient met het oog daarop aangepast te worden.

In gevallen van voldoende belang moet een stemming per delegatie mogelijk zijn en moet de einduitslag van de stemming worden opgemaakt uit de twaalf stemuitslagen van de nationale delegaties.

7. In gevallen die van vitaal belang zijn voor één van de lidstaten, moeten de delegaties het recht bezitten door een veto de uitvoering van een uitspraak of besluit door het Europees Parlement te verhinderen. Als regel vergadert de nationale delegatie in het openbaar.

8. Zolang het delegatiegewijze stemmen in het Europees Parlement onmogelijk is en geen vetorecht wordt erkend, wordt de toekenning van bevoegdheden van de nationale parlementen aan het Europees Parlement afgewezen. Wel wordt de bevoegdheid benadrukt van de nationale parlementen om de Raad van Ministers te controleren. Mede met het oog daarop is openbaarheid van daarvoor aan te wijzen vergaderingen van de Raad van Ministers noodzakelijk. Zou het delegatiegewijze stemmen in het Europees Parlement worden ingevoerd en zou in gevallen van vitaal belang voor één van de lidstaten een vetorecht mogelijk zijn, dan kan uit een oogpunt van doelmatigheid voor sommige zaken een volmacht van de nationale parlementen aan het Europees Parlement worden aanbevolen.

9. De Nederlandse regering publiceert minstens eenmaal per jaar een volledig bericht over de wijze waarop de EG-richtlijnen doorwerken in het nationale recht en beleid. Over dit bericht vindt een openbare vergadering plaats van de hierbij betrokken Nederlandse bewindslieden met de Nederlandse leden van het Europees Parlement. Het bericht en het verslag van genoemde openbare vergadering worden gezonden aan de Staten-Generaal.

10. De relatie tussen de Nederlandse Europarlementariërs en het Nederlands Parlement dient een gestructureerd karakter te krijgen. Periodiek overleg vindt plaats tussen de Nederlandse leden van het Europees Parlement en de meest bij het EG-beleid betrokken commissies uit het Nederlands Parlement. De wederzijdse uitwisseling van gegevens moet een substantiële bijdrage leveren aan het vermogen van nationale volksvertegenwoordigers het optreden van Nederlandse bewindslieden in EG-verband daadwerkelijk te controleren.

11. De Europese Commissie heeft als voornaamste taak zorg te dragen voor de voorbereiding van gemeenschappelijk beleid en voor de uitvoering van besluiten, die door de Raad van Ministers zijn vastgesteld. De

Commissie legt voor deze uitvoering verantwoording af aan het Europees Parlement. Een uitbreiding van de bevoegdheden van de Europese Commissie is niet gewenst.

De Commissie dient te streven naar sobere regelgeving, die de daarmee samenhangende beleidslast voor de nationale overheden beperkt tot het meest noodzakelijke. Zij ziet zoveel als mogelijk is af van het opstellen van zeer gedetailleerde regels, die aan de nationale wetgever de ruimte onthouden om nieuwe regels in te passen in de nationale wetgeving. De Commissie draagt zorg voor een goede bekendmaking van aanvaarde regelgeving en waakt over de controleerbaarheid bij de uitvoering.

De leden van de Europese Commissie worden benoemd door de regeringen van de lidstaten. Het Europees Parlement kan zich per resolutie uitspreken over het functioneren van de Commissie, maar heeft niet de bevoegdheid individuele Commissieleden naar huis te sturen.

De Europese Commissie draagt zorg voor een goed beheer van de gelden die zijn gemoeid met de uitvoering van het EG-beleid. Met de totstandkoming van een nieuw besluit inzake de inkomsten (Eigen Middelen) van de EG in februari 1988 is een goede basis geschapen voor een beheerste ontwikkeling van de EG-financiën. Beslissingen over de vorm en het niveau van financiering van de EG behoeven de instemming van de nationale wetgevers. Derhalve wordt het heffen van een Europese belasting afgewezen.

12. Teneinde de coördinatie tussen het nationale en het Europese samenwerkingsbeleid te verzekeren, zal het zwaartepunt van de besluitvorming in de EG bij de Raad van Ministers moeten blijven.

In de Europese verdragen wordt een besluitvormingsprocedure neergelegd, die als regel de unanimiteitsregel bij beslissingen voorschrijft. De ministers van de lidstaten moeten in de Raad de mogelijkheid hebben zich van stemming te onthouden.

Nederlandse ministers dragen zorg voor een goede informatie over geagendeerde onderwerpen aan het Nederlandse Parlement. Aangezien de wetgevingsbevoegdheid bij de Raad van Ministers ligt dient het Europees Parlement bij wetgeving uitsluitend een adviserende taak te hebben.

13. De Europese Raad van regeringsleiders en staatshoofden mag niet uitgroeien tot een centraal orgaan van waaruit het Europees beleid wordt gestuurd. De Europese Raad heeft vooral tot taak moeilijk oplosbare knelpunten uit de Raad van Ministers dichterbij een bevredigende oplossing te brengen. De gelijkwaardigheid van kleine en grote landen is uitgangspunt bij de beraadslagingen en beslissingen in de Europese

Raad. Na elke bijeenkomst van de Europese Raad wordt een rapport gestuurd aan het Europees Parlement, dat daarover kan vergaderen met de voorzitter van de Europese Raad.

Tevens wordt voor wat betreft ons land het Nederlands Parlement tijdig geïnformeerd, zodat een parlementaire gedachtenwisseling mogelijk is.

14. De Europese Politieke Samenwerking (EPS) van ministers van buitenlandse zaken dient beperkt te zijn tot het uitwisselen van relevante informatie en - met behoud van de zelfstandigheid van het buitenlands beleid der deelnemende landen - tot het coördineren van standpunten. De taak van het EPS-secretariaat is ambtelijk-uitvoerend, zonder recht van zelfstandige initiatieven.

De EPS dient niet per definitie de deelneming af te wijzen van landen die geen lid zijn van de EG, maar die in de internationale politiek wel vergelijkbare doelstellingen voorstaan. De EPS onthoudt zich van het bespreken van en uitspraken doen over zaken van veiligheid en defensie.

15. Het Hof van Justitie draagt zorg voor de uitleg en toepassing van de bepalingen van in EG-kader afgesproken wetgeving. Het Hof dient bij zijn uitspraken de nationale constituties te respecteren. Bij een conflict tussen Europese regels en grondwetsbepalingen van een lidstaat geeft het Hof aan de Raad van Ministers de opdracht te voorzien in de oplossing van een dergelijk conflict van rechten. Zo nodig door middel van een wijziging van verdragsbepalingen dient de taak van het Hof meer gericht te zijn op arbitrage tussen de lidstaten. Daartoe beschikt het Hof over de bevoegdheid desgevraagd bindende uitspraken te doen. De Raad van Ministers bepaalt met unanimiteit welke onderwerpen voor bindende arbitrage in aanmerking kunnen komen.

16. De efficiëncy van het werk van de Europese instellingen vereist dat een einde wordt gemaakt aan de al jaren durende situatie, waarin instellingen in ver van elkaar af liggende steden hun werkzaamheden moeten verrichten. Het verdient daarom aanbeveling dat in het bijzonder het Europees Parlement voor al zijn parlementaire activiteiten Brussel als vestigingsplaats kan kiezen.

Evenwicht in het streven naar een interne markt

Het GPV heeft waardering voor het ambitieuze programma van Raad en Commissie gericht op de verwezenlijking van een interne markt in 1992. Het daartoe opgestelde Witboek van de Commissie bevat veel goede voornemens om onnodige en onwenselijke barrières op economisch en financieel terrein tussen de lidstaten te slechten. Het is veelszins een

gewenste politieke reactie op wensen van het bedrijfsleven dat streeft naar schaalvergroting, versterking van het concurrerend vermogen op wereldschaal en economische vernieuwing.

Bij de uitvoering van dit programma dient een goede afweging te worden gemaakt tussen enerzijds dit legitieme streven naar een Europese interne markt voor ondernemingen en anderzijds de blijvende verantwoordelijkheid van nationale overheden voor de ontplooiing van de nationale openbare samenleving. Daarom dient rekening te worden gehouden met nationale wetgeving en overheidsbevoegdheid gericht op de bescherming van de maatschappij tegen een mogelijk ontwrichtend of sterke weerstanden oproepend economisch liberalisatieprogramma. De door de Europese Commissie voorgestelde nieuwe maatregelen dienen derhalve ook op hun niet-economische merites bestudeerd te worden. Daartoe dienen de volgende programmapunten:

17. Gestreefd moet worden naar het zoveel mogelijk vereenvoudigen van grensformaliteiten, die een hindernis vormen voor het economisch goederen- en dienstenverkeer tussen de EG-lidstaten.

Lidstaten behouden evenwel het recht douaneposten aan de grenzen te handhaven b.v. met het oog op personencontroles. Douanediens ten dienen ook voor wat betreft het toezicht op de naleving van EG-regels te worden uitgevoerd door burgers van het desbetreffende land.

18. De grensbewaking tussen de lidstaten wordt in elk geval gehandhaafd waar dit noodzakelijk is met het oog op het voorkomen van criminele activiteiten zoals illegale wapeninvoer en de handel in verdovende middelen. De Nederlandse overheid neemt maatregelen om te voorkomen dat van het milde strafklimaat in ons land een aanzuigende werking uitgaat op criminele personen.

19. Met de EG-landen - en waar nodig andere landen - wordt de politiesamenwerking bevorderd bij het voorkomen van strafbare feiten en het opsporen daarvan. Eveneens wordt samenwerking bevorderd en worden zo nodig internationale overeenkomsten gesloten terzake van rechtshulp en uitlevering. Zoveel mogelijk wordt deze samenwerking uitgevoerd op basis van verdragen gesloten in het kader van de Raad van Europa.

Strafrechtelijke samenwerking gericht op de vorming van één Europees rechtsgebied met één strafrechtelijk rechtssysteem wordt afgewezen. De mogelijkheden van overdracht en overname van de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke vonnissen worden uitgebreid.

Politie-ambtenaren blijven hun werkzaamheden verrichten onder het

gezag van nationale justitiële en bestuurlijke autoriteiten. Het instellen van een boven-nationale politie met grensoverschrijdende bevoegdheden wordt afgewezen. Samenwerking tussen politieorganisaties, b.v. terzake van uitwisseling van strafrechtelijk relevante gegevens, wordt bevorderd.

20. Bijzondere aandacht verdient de bestrijding van fraudes die vaak ten nauwste samenhangen met de georganiseerde criminaliteit. Daarvoor is zowel afstemming van justitieel beleid noodzakelijk als het voorkomen dat EG-regels fraudegevoelig zijn.

21. Met de afnemende effectiviteit van de grensbewaking zal de noodzaak van een versterking van het vreemdelingentoezicht toenemen. Voorkomen moet worden dat illegale vreemdelingen na eenmaal het grondgebied van één der EG-landen te hebben betreden zonder hinder kunnen reizen naar landen waar b.v. de sociale voorzieningen het meest bereikbaar en aantrekkelijk zijn.

Met inachtneming van humanitaire overwegingen ten aanzien van vluchtelingen dienen de EG-lidstaten in regelgeving en controle ten aanzien van vreemdelingen nauw met elkaar samen te werken.

22. Bij de uitvoering van het Witboek-programma voor de interne markt wordt de nadruk gelegd op de harmonisatie van technische eisen voor economische goederen en diensten. Zoveel als mogelijk is wordt voorkomen dat daarvoor zeer gedetailleerde verordeningen en richtlijnen moeten worden opgesteld. Vrije markttoegang wordt nagestreefd door wederzijdse erkenning van nationale voorschriften. Met het oog daarop streven de lidstaten naar coördinatie en overeenstemming van doelstellingen op het gebied van consumentenbescherming, technische veiligheid en gezondheid.

23. Overheidsopdrachten zijn financieel en economisch van grote betekenis in de EG-lidstaten. Bij de aanbesteding van overheidsopdrachten dient als regel concurrentie plaats te vinden zonder discriminatie naar nationaliteit van de aanbieder. Tussen de lidstaten moeten duidelijke afspraken worden gemaakt voor een beperkt aantal uitzonderings-situaties, die gewettigd kunnen zijn met het oog op b.v. de regionale betekenis van een binnenlands bedrijf of andere nationale economische belangen. Voorkomen moet evenwel worden dat het geven van opdrachten aan bedrijven van eigen bodem slechts leidt tot handhaving van economisch onrendabele bedrijfsactiviteiten.

24. Met het oog op de bescherming van een eerlijke economische mededinging binnen de EG is terughoudendheid geboden ten aanzien van het geven van financiële overheidssteun.

Steunverlening dient gekoppeld te zijn aan herstructurering of modernisering van een onderneming of bedrijfstak. Steunverlening is controleerbaar en openbaar en wordt aan termijnen gebonden.

Bij overheidsdeelneming in ondernemingen vindt toetsing plaats door de Europese Commissie met het oog op het voorkomen van verkapte vormen van steunverlening.

25. Uitvoering wordt gegeven aan reeds genomen principebeslissingen een fusieverordening voor het EG-gebied op te stellen.

Met het oog op rechtsgelijkheid en rechtszekerheid dienen grensoverschrijdende fusies getoetst te worden door de Europese Commissie. De reikwijdte van de verordening wordt begrensd tot fusies van zeer grote ondernemingen. Bij de totstandkoming van grensoverschrijdende fusies dienen voor wat Nederland betreft de gedragsregels ter bescherming van de belangen van de werknemers, zoals vastgelegd in de Fusiegedragsregels 1975, gehandhaafd te blijven.

26. Wederzijdse afstemming is gewenst van regels van vennootschapsrecht. Een Europese vennootschap wordt afgewezen.

Evenmin is het gewenst te streven naar een harmonisatie van medezeggenschapsregelingen in ondernemingen. Nationale tradities die tot uitdrukking komen in de rechtsverhoudingen tussen werknemers en werkgevers dienen gerespecteerd te worden.

27. Alvorens het verkeer van personen tussen de EG-lidstaten vrij te laten moeten afspraken worden gemaakt over de rechten van vestiging in een andere lidstaat en de mate van toegang tot het sociaal zekerheidsstelsel van de desbetreffende lidstaat.

Voorkomen moet worden dat werkloze of arbeidsongeschikte burgers van de ene lidstaat naar de andere kunnen migreren met het oog op opeisbare hogere uitkeringen. Het opstellen van rechtsregels voor het functioneren van de arbeidsmarkt is de uitsluitende bevoegdheid van de nationale wetgever met inachtneming van reeds bestaande EG-verordeningen en richtlijnen. Uitkeringsrechten en de daaraan gekoppelde verplichting beschikbare arbeid te accepteren gelden slechts voor het nationale rechtsgebied.

28. Het bestaande beleid gericht op het zoveel mogelijk wederzijds erkennen van onderwijsdiploma's wordt voortgezet. Wanneer anders-

talige burgers van andere lidstaten zich voor hun arbeid in ons land willen vestigen mag van hen verlangd worden dat zij de Nederlandse taal voldoende beheersen.

29. De EG-lidstaten streven naar een globale harmonisatie van indirecte belastingen. Dit houdt in een harmonisatie van de btw-grondslag en een verkleining van de verschillen der btw-tarieven van de onderscheiden lidstaten en een wederzijdse afstemming van de grondslag en de tarieven van accijnzen. Voor wat betreft de btw-tarieven kan worden volstaan met afspraken over tarieven binnen een bepaalde bandbreedte. Rekening wordt gehouden met de grote verschillen die thans op fiscaal gebied bestaan tussen de lidstaten. Zo nodig wordt aan lidstaten een overgangsperiode voor de fiscale harmonisatie gegeven.

Monetaire samenwerking

Het GPV acht het wijs en van realisme getuigen dat het Witboek noch de Europese Akte verplichten tot een monetaire integratie.

Het economisch en monetair naar elkaar toegroeien van de lidstaten heeft de afgelopen jaren reeds geleid tot monetaire stabiliteit binnen de EG, zeker in verhouding tot b.v. de Amerikaanse dollarkoers. Het streven naar monetaire stabiliteit dient niet beperkt te blijven tot de landen van de EG. Voor de monetaire politiek staan wij het volgende voor:

30. Een wijziging moet worden nagestreefd van het Europese Monetair stelsel tot een stelsel dat beter tegen inflatie bestand is. Daartoe moet de Europese reken-eenheid geen gemiddelde zijn van de nationale munteenheden van de lidstaten, maar een stabiele waarde hebben.

Van de herleiding van de saldi en bedragen in nationale munteenheden tot bedragen in zulke gestabiliseerde Europese Valuta-Eenheden kan een invloed uitgaan, die de landen van de EG aanspoort tot beperking van de inflatie. Verder moeten de nationale munteenheden onderling en met de Europese Valuta-Eenheid niet strakker worden gekoppeld dan economisch mogelijk is.

31. Afgezien wordt van pogingen om de EG, die zich uitstrekt van het noorden van Shetland tot het zuiden van Kreta, te laten samenvallen met een monetair eenheidsgebied, waarin slechts éénzelfde "Europese" munt als wettig betaalmiddel dient. Want in het grote gebied van de Europese Gemeenschappen is de economische ontwikkeling zo uiteenlopend, dat de invoering van een eenheidsmunt voor het gehele gebied tot onoverzienbare kredietverleningen en werkloosheidsproblemen zou leiden. Wel dient te worden gezocht naar een stelsel waarbij wijzigingen

van de valuta-spilkoersen na een jaar niet groter zijn dan de toegestane bandbreedte.

32. De oprichting van een Europese centrale bank wordt afgewezen. Volstaan wordt met wederzijdse consultatie en beleidsafstemming van de nationale centrale banken. De monetaire autoriteit in elke lidstaat is een nationale. Dit hangt onlosmakelijk samen met de noodzaak van nationale verantwoordelijkheid voor de bestrijding van inflatie, het conjunctuurbeleid, de wijze van begrotingsfinanciering en het inkomensbeleid.

33. Voorzover de EG voorschriften uitvaardigen op het terrein van de bankwetgeving dient nauwe afstemming plaats te vinden met de Bank voor Internationale Betalingen te Bazel. Daarmee dient voorkomen te worden dat voor banken met hun zetel in één van de lidstaten van de EG een ander regime gaat gelden dan voor banken uit niet EG-lidstaten.

Milieu

Het GPV meent dat de samenwerking tussen de EG-lidstaten naast het streven naar een interne markt zich vooral dient te richten op vraagstukken die met nationaal beleid onvoldoende tot een oplossing kunnen worden gebracht. Daartoe behoort allereerst de milieuproblematiek die in nog altijd toenemende mate ernstige vormen aanneemt. Het milieubeleid stelt randvoorwaarden aan de sterke economische impuls die uitgaat van de interne markt. Ook bij het maken van nieuwe plannen op het gebied van de ruimtelijke ordening en infrastructuur moet worden rekening gehouden met de economische schaalvergroting in de nabije en verderliggende toekomst. Wij bepleiten in de volgende twee paragrafen terzake het volgende:

34. Het overleg tussen de lidstaten over een zo goed mogelijk beheer van het milieu wordt geïntensiveerd. Gezamenlijke actie is dringend gewenst voor de redding van de bosgebieden van de lidstaten en van de daaraangrenzende landen. Met laatstgenoemde landen vindt overleg plaats in OESO- en VN-verband.

Bij de vaststelling van stringente milieunormen wordt gestreefd naar een vergaande afstemming van de nationale wetgeving der lidstaten, vanuit het besef dat burger en overheid een cultuurtaak in Gods schepping bezitten en dat een onderdeel daarvan het onderhouden en bewaren van het milieu is. Nieuwe richtlijnen, die doorwerken in de nationale wetgeving van de lidstaten, zijn noodzakelijk zowel voor de verdere beperking van schadelijke stoffen in uitlaatgassen van auto's als voor het vermin-

deren van de uitworp van luchtverontreinigende stoffen, zoals zwaveldi-oxide, stikstofoxyden, zware metalen en chloorfluorkoolwaterstoffen.

35. De economische doelstellingen van de EG worden alleen verwezenlijkt met gelijktijdige inachtneming van milieu-eisen.

Indien zulks op grond van milieu-overwegingen noodzakelijk is kunnen lidstaten nationale bepalingen, gericht op een verdergaande milieubescherming, toepassen inplaats van EG-maatregelen.

Lidstaten behouden het recht produkten uit andere lidstaten te weigeren, wanneer in de desbetreffende lidstaten zelf dergelijke produkten zijn verboden uit milieu-overwegingen.

Bedrijfsafvalstoffen die schadelijk zijn voor het milieu worden niet beschouwd als vrij verhandelbare goederen met het oog op het tegengaan van export van deze stoffen naar landen waar goedkoop en onoordeelkundig gestort zou kunnen worden.

De besluitvorming in de Raad van milieuministers dient versneld te worden.

36. In overleg tussen de EG-lidstaten, die het aangaat, dient gestreefd te worden naar het opstellen van minimale kwaliteitseisen, waaraan het oppervlaktewater bij grensoverschrijding moet voldoen. Nauwe samenwerking tussen de lidstaten en onderlinge afstemming van milieuwetgeving wordt nagestreefd ter bescherming van kwetsbare kustgebieden en de aangrenzende zeewateren, zoals met name de Noordzee. De EG stellen richtlijnen op voor de lozing van afvalstoffen in open water en de bestrijding van vervuiling als gevolg van infiltratie door de bodem.

37. Internationale arbitrage in gevallen van geschillen op het punt van grensoverschrijdende milieuvervuiling dient te worden bevorderd. Concentratie van milieubelastende bedrijven aan de staatsgrenzen moet worden tegengegaan. Er moet worden gestreefd naar een betere samenwerking tussen de diensten der milieupolitie van de lidstaten.

38. Wegens de vervuiling van bodem, water en lucht die de meeste vormen van energieverbruik en elektriciteitsopwekking veroorzaken is coördinatie van het energiebeleid wenselijk. Gestreefd wordt naar beperking van energieverbruik en spreiding van verschillende typen brandstof voor de energiecentrales. Een eenzijdige afhankelijkheid van één brandstofsoort moet worden voorkomen. Energie-opwekkingsprocessen die milieuvriendelijk zijn verdienen daarbij de voorkeur. Met het oog op het terugdringen van het gebruik van kernsplijtingscentrales met hun relatief grote hoeveelheid radio-actieve afvalstoffen wordt het kernfusieonderzoek gesteund.

Grensoverschrijdende productie samenwerking

39. Bij de modernisering en intensivering van de Europese infrastructuur wordt gestreefd naar een goede bereikbaarheid van alle lidstaten. Bij de aanleg van nieuwe weg- en railverbindingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de belangen van het milieu en natuurbehoud. Voorkomen moet worden een te exclusieve aandacht voor het goederen-transport over de weg; betere benutting van de mogelijkheden van vervoer over de rails en over water is gewenst.

Europese regelgeving is gewenst met het oog op het vervoer van gevaarlijke stoffen tussen de lidstaten.

40. Nederland en de andere EG-lidstaten bepleiten in mondiale landbouwbesprekingen (als binnen de GATT-Uruguay Ronde) het verbeteren van de toegang tot markten, het verminderen van handelsverstorende steunmaatregelen en het versterken van de naleving van internationale afspraken. Handelspolitieke conflicten tussen de EG en de Verenigde Staten van Amerika worden zoveel als mogelijk is vermeden.

41. In overleg met andere industrielanden moeten de Europese Gemeenschappen streven naar een stabilisatie van voedselprijzen op de wereldmarkt, mede met het oog op een voldoende voedselvoorziening van ontwikkelingslanden. Voedselhulp aan hongergebieden vanwege de Europese Gemeenschappen kan zowel bestaan uit het schenken van landbouwoverschotten als uit het inkopen van voedsel uit overproductie van ontwikkelingslanden om die in hongergebieden in te zetten.

42. Het EG-landbouwbeleid wordt meer afgestemd op de afzetmogelijkheden voor de betrokken produkten. Een geleidelijke vermindering van de marktondersteuning voor marktordeningsprodukten zoals granen, oliehoudende zaden, eiwitrijke gewassen, rundvlees en schapevlees is gewenst. Quotaregelingen, die een toedeling van produktierechten per lidstaat inhouden, worden slechts in uiterste noodzaak gehandhaafd of ingesteld.

43. Voorzover marktordeningsregelingen worden opgesteld wordt gestreefd naar het handhaven van de relatief kleinschalige gezinsbedrijfstructuur en een regionale spreiding van de landbouwproductie met inachtneming van ecologische en sociale produktievoorwaarden.

In waardevolle agrarische cultuurlandschappen wordt voortzetting van de agrarische functie mogelijk gemaakt met behulp van nationale en EG-steunmaatregelen. Daarnaast wordt op beperkte schaal de mogelijk-

heid geschapen landbouwgrond een niet-agrarische functie te geven zoals bosaanplant.

44. In verband met het geleidelijk minder worden van de grenscontroles wordt met het oog op de bewaking van de gezondheid van vlees en de kwaliteit van vleesprodukten een controlesysteem op de plaats van de produktie voor het gebied van de gehele EG vastgesteld. Uitvoering van deze controle geschiedt onder verantwoordelijkheid van nationale instanties. Nationaal en in EG-verband dient meer aandacht geschonken te worden aan het welzijn van dieren tijdens het produktieproces en het wegtransport.

45. Geldelijke steun kan geboden zijn voor die gebieden in de lidstaten die onvoldoende profiteren van de economische groei en welvaartsverhoging die het resultaat is van de Europese economische samenwerking. Ingestemd kan worden met de politieke beslissing van de Europese Raad van februari 1988 de uitgaven van de zogenaamde structuurfondsen te verdubbelen. Voorkomen moet worden dat een blijvende financiële afhankelijkheid ontstaat van de desbetreffende regio's van fondsgelden. Financiële bijdragen dienen aanvullend te zijn op eigen bijdragen van de ontvangende lidstaten, zodat deze EG-middelen niet het karakter krijgen van begrotingshulp. Regelmatig wordt onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de besteding van deze EG-middelen.

46. Met het oog op de bewaking van een goede visstand en de economische continuïteit van de visserijbedrijfstak, dienen de lidstaten een gemeenschappelijk visserijbeleid te voeren. Daarbij zullen de belangen van de regio's, waar de visserij vanouds een bijzondere economische betekenis heeft, nauwlettend in het oog moeten worden gehouden. Bij het maken van afspraken over visquota wordt gelet op een effectieve controle op de naleving van gegeven voorschriften.

47. Liberalisering van het vervoer wordt nagestreefd zonder een koppeling aan een voorafgaande harmonisering van concurrentievoorwaarden binnen de EG.

Bij de liberalisering van het wegvervoer wordt een geleidelijke verlaging van de bilaterale contingenten nagestreefd met een gelijktijdige verhoging van de communautaire contingenten. Fiscale voorstellen om te komen tot een gelijkenschakeling van de concurrentievoorwaarden binnen de EG mogen niet leiden tot een onevenwichtige lastenverzwaring voor het Nederlandse wegvervoer. Mede met het oog daarop wordt gestreefd naar handhaving van de nationaal geheven motorrijtuigenbelasting.

Tolheffing binnen de lidstaten vindt plaats zonder onderscheid naar nationaliteit van de weggebruiker. Op het gebied van de zeescheepvaart dient Nederland in samenwerking met andere EG-landen het uitvlaggen naar goedkope landen zoveel mogelijk tegen te gaan.

In de binnenvaart zijn vraag en aanbod van laadruimte onvoldoende op elkaar afgestemd. Dit heeft geleid tot een structurele overcapaciteit. De EG dient daarom snel met een regeling te komen die de overcapaciteit aan laadruimte vermindert.

Overig Europees beleid

Het GPV is van oordeel dat bij de overige onderdelen van de Europese samenwerking scherp het economisch karakter van de Europese samenwerking in het oog moet worden gehouden. Voorkomen moet worden dat via de economische invalshoek Europese regelgeving ontstaat op terreinen die tot de soevereine bevoegdheid van de nationale staten behoren. Deze concentratie op en beperking tot voornamelijk economische doeleinden heeft de navolgende consequenties:

48. Het behoort tot de taak van de nationale overheden voorwaarden te scheppen voor een zo goed mogelijke handhaving van een stelsel van sociale zekerheid. De bestaande verscheidenheid tussen de lidstaten ten aanzien van de wijze van organisatie en financiering van de sociale zekerheidsstelsels is een gevolg van de onderscheiden nationale politieke tradities en sociaal-economische structuren. Een vergaande harmonisatie is noch noodzakelijk, noch gewenst.

De formulering van EG-richtlijnen voor de sociale zekerheid dient zodanig te zijn dat de vrijheid en zelfstandigheid van de lidstaten niet onnodig wordt ingeperkt. Het grote sociale belang van het kostwinnersbegrip in het sociale zekerheidsstelsel dient ook in de regelgeving van de Europese Gemeenschappen erkend te worden.

49. De Europese Commissie en de Raad van Ministers onthouden zich van het opstellen van richtlijnen voor het mediabeleid.

Nationale overheden voeren een eigen mediabeleid, waarin rekening kan worden gehouden met de onderscheiden cultuur-politieke tradities en opvattingen, die in de lidstaten leven. Voor zover internationale samenwerking op mediagebied gewenst is, is niet de EG maar de Raad van Europa het aangewezen kader voor een zodanige samenwerking.

50. Voorkomen moet worden dat de Nederlandse taal in de praktijk van de Europese samenwerking wordt achtergesteld bij de talen die in grotere lidstaten worden gesproken. Hiervoor dient eventueel samen-

werking te worden gezocht met andere lidstaten, die eveneens een kleiner taalgebied omvatten. Een bevoorrechte positie van slechts enkele nationale talen binnen de EG-organen is onaanvaardbaar, mede omdat dit aan degenen die de bevoorrechte taal tot moedertaal hebben in de onderhandelingen binnen de EG een voorsprong verschaft boven diegenen voor wie de bevoorrechte taal een vreemde taal is die zij moeten gebruiken.

51. Het onderwijs is een voorwerp van aanhoudende zorg van de regeringen van de lidstaten, niet van de Europese Gemeenschappen als zodanig. De organen van de Europese Gemeenschappen beperken zich tot het verrichten van enkele hulpdiensten, zoals het maken van afspraken over onderlinge erkenning van diploma's uit de ene lidstaat in de andere lidstaat. Ook de verstrekking van algemeen vormend onderwijs aan kinderen van niet in hun moederland werkzame functionarissen van de Europese Gemeenschappen kan medewerking van de organen van de Europese Gemeenschappen gewenst maken.

De oprichting en uitbreiding van "Europese" universiteiten is echter niet wenselijk; hun taak kan meestal beter worden vervuld door de universiteiten van de lidstaten. Een uitzondering kan worden gemaakt voor de wetenschappelijke studie in zeer bijzondere vakrichtingen, waarvoor de gelegenheid wordt geboden aan gezamenlijke Europese instituten voor bijzonder onderzoek.

III Europa en de wereld

Europa en de ontwikkelingslanden

Het GPV meent dat met kracht een proces moet worden tegengegaan, dat ertoe leidt dat de EG op economisch gebied naar derde landen een protectionistisch beleid voeren. In het bijzonder de ontwikkelingslanden zouden daarvan ernstige nadelen ondervinden. De zeer ernstige vraagstukken die zich in het bijzonder in Afrika voordoen, zoals hongersnood, droogte, ecologische uitputting en de hoge financiële schuldenlast, vragen om een nationale en Europese inspanning. Wij menen dat daarbij het volgende voorop dient te staan:

52. Bevorderd moet worden dat de Europese Gemeenschappen coördinerend optreden bij belangrijke technische, personele en financiële hulpverlening aan landen, die zulks voor hun ontwikkeling behoeven of aan landen, die geconfronteerd worden met acute problemen, zoals hongersnood, natuurrampen enz. De zeggenschap over het eigen hulpprogramma blijft bij de lidstaten berusten.

Deze hulpverlening moet bij voorrang geschieden in de allerarmste landen en in landen, waar de hulpverlening kan aansluiten bij de verbreiding van het Evangelie.

Geen overheidssteun wordt gegeven aan regeringen, die de prediking van het Evangelie verbieden of onmogelijk maken, of die een bedreiging vormen voor vrede en veiligheid of vrijwel geen geestelijke en burgerlijke vrijheden aan hun burgers toestaan. Geen steun behoort te worden verleend aan gewelddadige bevrijdingsbewegingen.

53. De Europese Gemeenschappen dienen te streven naar betere economische en financiële verhoudingen tussen het geïndustrialiseerde Westen en de Derde Wereld. De EG stimuleert ondermeer in het UNCTAD-kader een duurzame dialoog tussen Noord en Zuid.

Naast het economisch liberalisme van de Verenigde Staten en de onverschilligheid van de Sovjet-Unie, streeft de EG naar een voortzetting van een zelfstandige rol op het terrein van de mondiale ontwikkelingsproblematiek.

Nederland draagt er zorg voor dat de belangen van de ontwikkelingslanden duidelijker doorklinken in de EG-besluitvorming. In het nationale en Europese ontwikkelingsbeleid dient aandacht te worden gegeven aan de ecologische problemen van veel ontwikkelingslanden.

54. De ontwikkelingsverdragen die de Europese Gemeenschappen hebben gesloten met hun vroegere koloniën in Afrika, het Caraïbisch gebied en de Stille Zuidzee (de zgn. ACS-landen) moeten worden voortgezet, zolang deze landen voor hun ontwikkeling daarop zijn aangewezen. Wel moet voorkomen worden dat vanwege de Europese Gemeenschappen een te grote voorkeursbehandeling wordt gegeven aan deze landen, waardoor er een te eenzijdige afhankelijkheid zou ontstaan tussen de ACS-landen en de Europese Gemeenschappen.

De voltooiing van de interne markt kan een voor de ontwikkelingslanden negatief handelseffect tot gevolg hebben, wanneer de intra-Europese handel een extra stimulans krijgt. Daartoe dient de gemeenschappelijke handelspolitiek te worden bijgesteld door het verlenen van hogere handelspreferenties aan ontwikkelingslanden, verruiming van toegang tot de EG-markt en versterking van de positie van deze landen binnen het wereldhandelssysteem.

Eventuele kwijtschelding van schulden moet gepaard gaan met aanpassingen in de sociaal-economische structuur van het desbetreffende land, waardoor vertrouwen ontstaat in de economische veerkracht.

De veiligheid van Europa

Het GPV hecht grote betekenis aan de instandhouding van een krachtig Atlantisch bondgenootschap. Het is van groot belang dat wordt voorkomen dat door economische machtsvorming van de samenwerkende EG-lidstaten spanningen ontstaan in het Atlantisch bondgenootschap. Het streven naar een afzonderlijke Europese identiteit op militair gebied wordt afgewezen. Op het volgende dient daarbij acht te worden geslagen:

55. Een Europese Defensie Gemeenschap in enigerlei vorm wordt afgewezen. Aan organen van de EG of hiermee te vergelijken Europese instellingen wordt niet het beheer toevertrouwd van kernwapens of andere wapens, die noodzakelijk zijn om een eventuele agressie van de zijde van het Warschaupact af te schrikken.

Besprekingen met de Sovjet-Unie over wapenbeheersing in Europa worden uitsluitend gevoerd in samenwerking met de Verenigde Staten van Amerika. De Europese landen streven naar overeenstemming in vraagstukken van veiligheid en defensie met de andere Atlantische bondgenoten.

56. Naast het Navo-bondgenootschap kan aan de West Europese Unie (WEU) slechts een zeer beperkte betekenis worden toegekend.

Het verdient aanbeveling Navo-functionarissen als waarnemers te betrekken bij besprekingen in WEU-verband.

Coördinatie van het veiligheidsbeleid van de WEU-partners vindt plaats met inachtneming van de doelstelling en structuur van de NAVO. Een reactivering van de WEU met het oog op de presentatie van een militaire identiteit op veiligheidsgebied in Europa is een bedreiging van de cohesie binnen het NAVO-bondgenootschap en kan een verwaarlozing tot gevolg hebben van de bescherming van voor de veiligheid van Europa vitale regio's, zoals het Scandinavische en het Middellandse Zee gebied. Overleg tussen Europese NAVO-landen in het kader van de WEU kan nuttig zijn bij het zoeken naar overeenstemming over veiligheidstaken buiten het Navo-verdragsgebied, zoals de Perzische Golf.

Bij de uitvoering van desbetreffende besluiten vindt overleg plaats met de Verenigde Staten van Amerika.

57. Nederland dient in samenwerking met andere daarvoor in aanmerking komende Europese landen zich te verzetten tegen militaire samenwerkingsconstructies tussen de grote Europese landen, zoals de reeds opgerichte Frans-Duitse brigade.

Het buitenlands beleid en Europa

Het GPV is van oordeel dat een eigen buitenlands beleid een zwaarwegend kenmerk is van de volkenrechtelijke soevereiniteit van een land. Buitenlands beleid kan gericht zijn op het zoeken naar overeenstemming met andere landen, maar slechts op basis van gelijkwaardigheid en politieke vrijheid. Wij stellen daarom het volgende voor:

58. Onderling diplomatiek overleg tussen de lidstaten in het kader van de Europese politieke samenwerking, teneinde tot een gezamenlijke standpuntbepaling te komen in buitenlands-politieke zaken, kan in bepaalde gevallen wenselijk zijn. Bepalend voor de keuze tussen coördinatie van standpunten en een zelfstandig optreden van Nederlandse vertegenwoordigers in andere internationale vergaderingen, zoals die van de VN, is het zoeken van mogelijkheden een eigen standpunt van een Nederlandse christelijke politiek naar voren te brengen.

De Nederlandse minister van Buitenlandse Zaken legt van het overleg met zijn EG-collega's verantwoording af tegenover het Nederlands Parlement. De voorbereiding en/of uitvoering van een gemeenschappelijk buitenlands-politiek standpunt in bepaalde zaken wordt niet overgedragen aan een EG-orgaan. Samenwerking op buitenlands-politiek terrein dient rekening te houden met de wederzijdse betrokkenheid, die er op

het gebied van vrede en veiligheid bestaat tussen de Europese landen en de Verenigde Staten van Amerika en Canada.

Voorkomen moet worden dat de grote staten binnen de Europese Gemeenschappen een overheersende positie innemen, bijvoorbeeld door met voorbijzien van de belangen van de kleinere staten vergaande buitenlands-politieke en/of economische afspraken te maken met de andere grote mogendheden. De kleine lidstaten (met name de Benelux-landen en Denemarken) dienen daarom ook onderling bij de behartiging van gemeenschappelijke belangen buitenlands-politieke consultaties te houden.

59. De lidstaten van de Europese Gemeenschappen dienen bij hun samenwerking openlijke morele en diplomatieke steun te geven aan vervolgde christenen en andere vervolgd in Midden- en Oost-Europa en waar ook ter wereld. De overheden van deze landen moet worden voorgesteld dat zij van Godswegen geroepen zijn de rechten en vrijheden van hun burgers te respecteren, zodat dezen God en de naaste kunnen dienen en hun talenten kunnen gebruiken tot ontwikkeling van hun land en volk. Steun moet in de eerste plaats worden gegeven aan de naleving van die mensenrechten, die betrekking hebben op de geestelijke en persoonlijke vrijheidsrechten, zoals deze volgen uit de christelijke leer volgens de Heilige Schrift.

Er moet echter weerstand worden geboden aan de toepassing van revolutionaire ideologieën, die tegen het bijbelse gebod tot gehoorzaamheid aan de overheden ingaan en in feite onder de vlag van een zgn. bevrijding tot anarchie en oproer aanzetten. Ook moet elk totalitair systeem worden afgewezen, of dat nu "links" of "rechts" heet, omdat het kenmerk van een totalitair bewind is, dat dit heel het leven onderwerpt aan de tirannie van de almachtige staat en elke geestelijke vrijheid wegneemt.

60. De handelsbetrekkingen met het Oostblok kunnen worden uitgebreid nu de EG en het economisch samenwerkingsverband COMECON betrekkingen met elkaar zijn aangegegaan. Bij het ontwikkelen van deze handelsbetrekkingen dient de EG erop te letten dat de economische en politieke afhankelijkheid van de landen in Midden-Europa van de Sovjet-Unie niet wordt versterkt. De bilaterale betrekkingen met deze landen staan voorop.

Bij het uitbreiden van de economische betrekkingen wordt voorkomen dat door een te grote financieel-economische belangenverstrengeling West-Europa politiek in een afhankelijkheidspositie geraakt tot de Sovjet-Unie. Overleg met de Verenigde Staten en Canada is gewenst voor het maken van afspraken over handelsverboden voor bepaalde

militaire en technologisch strategische goederen.

61. Economische liberalisering blijft niet beperkt tot de intra-Europese handel, maar geldt evenzeer voor de handel met de rest van de wereld. Steunmaatregelen voor Europese bedrijven, verhoging van EG-tarieven en het instellen van communautaire invoerbeperkingen om de economische macht van de EG te versterken, moeten worden tegengegaan.

Voortgaand overleg over handelsliberalisering vindt plaats met de landen van de Europese Vrijhandels Associatie (EVA: Finland, Noorwegen, Zweden, IJsland, Zwitserland en Oostenrijk) en in het kader van de GATT.

Ook wordt gezocht naar mogelijkheden tot verdergaande liberalisering van het handelsverkeer met de Verenigde Staten en Canada.

62. Uitbreiding van de EG met andere landen wordt beoordeeld aan de hand van de daarop betrekking hebbende EG-verdragsbepalingen. Toetreding kan niet worden geweigerd op grond van een neutraliteitspositie van het vragende land op buitenlands-politiek gebied.

Besluit

Het zal na lezing van dit politieke programma weinig betoog behoeven, dat een GPV-vertegenwoordiger in het Europees Parlement een zware taak wacht. In veel parlementaire gedachtenwisselingen zal hij op tegenstand moeten rekenen, aangezien een meerderheid van de leden van het Europees Parlement - en in het bijzonder de leden afkomstig van de grote politieke partijen in Nederland voorstander zijn van een Europese eenheid in federalistische zin.

Toch moet de mogelijkheid niet worden uitgesloten dat een aantal leden van het Europees Parlement evenals het GPV de waarde van de nationale zelfstandigheid voorop wil stellen. Met deze parlementariërs kunnen dan politieke contacten worden gelegd, met als doel het versterken van ons pleidooi voor een confederaal Europa.

Een GPV-vertegenwoordiger in het Europees Parlement zal zich echter ook bij de uitoefening van deze moeilijke parlementaire taken afhankelijk weten van de Koning der koningen, die in de hemel troont.

In gehoorzaamheid aan de almachtige God, die hemel en aarde, met alle bronnen van leven en aarde, geschapen heeft, zal ook deze politieke arbeid in een zinvol en vruchtbaar perspectief verricht kunnen worden. De betekenis en wijsheid van het Evangelie van onze Here Jezus Christus reikt over alle grenzen heen. Aan die wetenschap en in dat geloof ontleunen wij de vrijmoedigheid steun te vragen voor een christelijk politiek programma voor de Europese politiek.

van Middelkoop, E.
Blokland, J.
van Haeften, M.P.H.
de Vries, S.
Poelman, A.H.
Kamsteeg, A.
Dijkstra, P.
Douma, J.
Timmermans, H.
Verbrugh, A.J.

Berkel
Capelle a/d IJssel
's-Gravenhage
Groningen
Krimpen a/d IJssel
Amersfoort
Drachten
Zoetermeer
Hoevelaken
Dordrecht

Verkiezingsprogramma van het Gereformeerd Politiek Verbond.
De tekst is geschreven door E. van Middelkoop.

Gereformeerd Politiek Verbond
Postbus 439
3800 AK Amersfoort
Telefoon 033-61 35 46

Uitgegeven ter gelegenheid van de verkiezing van leden voor het Europees Parlement, juni 1989.

